

**ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ  
«ЕКОНОМІКО-ПРАВНИЧИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ  
ЗАПОРІЗЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»**

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ  
ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ**

**з дисципліни**

**ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ**

**ОПС ФАХОВИЙ МОЛОДШИЙ БАКАЛАВР**

зі спеціальностей:

**012 Дошкільна освіта, ОПП «Дошкільна освіта»**

**013 Початкова освіта, ОПП «Початкова освіта»**

**017 Фізична культура і спорт, ОПП «Фізичне виховання»**

**061 Журналістика, ОПП «Видавнича справа та редагування»**

**081 Право, ОПП «Правознавство»**

**121 Інженерія програмного забезпечення, ОПП «Розробка програмного забезпечення»**

**231 Соціальна робота, ОПП «Соціальна робота», ОПП «Соціальна педагогіка», ОПП «Соціальна адвокація»**

**242 Туризм, ОПП «Туристичне обслуговування»**

Затверджено  
методичної ради ВСП ЕПФК ЗНУ  
Протокол № 4 від 02.05.2022 р.

Запоріжжя  
2022

**УДК 330.1 (076.5)**  
**М545**

Методичні рекомендації до практичних занять з дисципліни «Економічна теорія» для здобувачів освіти неекономічних спеціальностей освітньо-професійного ступеня фаховий молодший бакалавр / Мордвінова І.О. – Запоріжжя, ВСП ЕПФК ЗНУ, 2022. – 20 с.

Укладач: спеціаліст вищої категорії Мордвінова І.О.

Представлені методичні рекомендації з підготовки і виконання практичних завдань зорієнтовані на поглиблення, узагальнення та закріплення знань, отриманих студентами під час занять із зазначеної дисципліни а також опрацювання ними необхідних умінь та навичок.

Розглянуто та рекомендовано на засіданні циклової комісії економічних, математичних дисциплін, менеджменту та туризму  
Протокол № 7 від «22» травня 2022 р.

## ВСТУП

Вивчення економічної теорії створює цілісне уявлення про економічне життя суспільства, формує економічний спосіб мислення, необхідний для розуміння суті різноманітних економічних процесів і явищ. Причому певний рівень економічної підготовки потрібний і студентам, що здобувають освіту за неекономічними спеціальностями.

За змістом матеріали Методичних рекомендацій відповідають програмі навчальної дисципліни «Економічна теорія» і призначені для студентів освітньо-професійного ступеня фаховий молодший бакалавр і покликані освітити базові категорії економічної теорії, що служать фундаментом для розуміння всіх економічних процесів, які відбуваються в суспільстві, а також для подальшого вивчення інших суспільних дисциплін.

Складовими частинами Методичних рекомендацій є зміст практичних занять з визначеними метою, очікуваними результатами вивчення, переліком основних понять і термінів, які мають бути засвоєні, завдань для опрацювання на занятті та домашнього завдання.

Відповідно до Болонського процесу оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою. Поточний контроль відбувається на практичних заняттях і передбачає оцінювання різних видів робіт та домашнє завдання. За кожен тему студент може заробити максимально 5 балів: 2 бала – робота на занятті (відповіді на питання, участь в дискусіях, розв'язування задач тощо), 1 бал – письмове виконання домашнього завдання, 2 бала – тестування. Всього в межах модуля – 20 балів.

Робота на занятті передбачає виконання 2 завдань різної складності і оцінюється по 1 балу за завдання.

До тестів в MOODLE включено тестові завдання різних рівнів складності: прості з вибором 1 правильної відповіді, складні з вибором кількох правильних відповідей.

Призначено для студентів закладів передвищої освіти, що навчаються за неекономічними спеціальностями.

## Заняття №1

**Тема: Економічна теорія як фундаментальна суспільна наука. Економічні потреби суспільства і роль виробництва в їх задоволенні**

**Мета проведення заняття:** ознайомити з курсом дисципліни, розкрити суть предмету економічної теорії, з'ясувати роль потреб та інтересів у реалізації головних питань економіки.

**Після заняття студент повинен**

**знати:** поняття «економіка», розвиток науки та основні школи економічної теорії, поняття «потреби», їх класифікацію, закон зростання потреб.

**вміти:** пояснити зв'язок економічної теорії з іншими економічними дисциплінами; визначити основні проблеми економічної теорії та основні методи їх дослідження; обґрунтувати взаємозв'язок економічних категорій та економічних законів, . наводити приклади різних груп потреб та благ.

**Основні поняття та терміни:** економіка, політична економія (економічна теорія), мікроекономіка, макроекономіка, мезоекономіка, мегаекономіка, економічний закон, метод економічного пізнання, потреба, благо, економічні потреби, економічні інтереси, закон зростання потреб..

**Завдання на занятті**

**1. Питання для обговорення:- 1 бал**

1. В чому полягає необхідність виникнення і розвитку економічної теорії?
2. Що вивчає економічна теорія?
3. Які основні напрямки розвитку економічної теорії?
4. Яке практичне значення має економічна наука в цілому і політична економія – зокрема?
5. Назвіть коло проблем, які вивчає економічна теорія.
6. 5. Дайте визначення суті економічного закону і назвіть основні їх види.
7. Охарактеризуйте функції економічної теорії.
8. Які ви знаєте методи пізнання економічних процесів? Охарактеризуйте основні їх види.
9. Чому, на вашу думку, необхідно вивчати курс економічної теорії?
10. Яке практичне значення має економічна теорія?

**2. Завдання на встановлення правильності тверджень (так/ні) 0,5 бала**

1. Фізіологічні потреби зумовлені соціальною природою людини.
2. За характером виникнення потреби поділяються на первинні (базові) та вторинні, зумовлені розвитком людської цивілізації.
3. Економічні потреби є формою вияву економічних інтересів.

**3. Завдання на встановлення відповідності – 0,5 бала**

*1 варіант*

1	За характером виникнення	А	Первинні та вторинні потреби
2	За засобами задоволення	Б	Насичені (вгамовні) та ненасичені (невгамовні) потреби
3	За нагальністю задоволення	В	Першочергові та другорядні потреби
4	За можливостями задоволення	Г	Виробничі та невиробничі потреби

5	За участю у відтворювальному процесі	Д	Особисті, колективні та суспільні потреби
6	За суб'єктами вияву	Е	Матеріальні та духовні потреби
7	За кількісною визначеністю та мірою реалізації	Є	Абсолютні, дійсні та фактичні потреби

*2 варіант*

1	Потреба	А	Спонукальна причина дій і вчинків людини
2	Інтерес	Б	Подразник, який спонукає до дії
3	Стимул	В	Форма вияву потреби, усвідомлене прагнення людини до її задоволення
4	Мотив	Г	Нужда в чому-небудь, об'єктивно необхідному для підтримки життєдіяльності і розвитку людини
5	Благо	Д	Джерела виробництва товарів і послуг
6	Ресурси	Е	Якась корисність, що покликана задовольнити потребу
7	Економічне благо	Є	Продукт виробництва

**4. Тестування** (завдання в Moodle) – 2 бала

*Д/з:*

*Написати есе на тему: Які і як економічні знання допоможуть мені в особистому і професійному житті?(1 бал)*

**Підведення підсумків заняття**

## Заняття №2

**Тема: Виробництво та його сучасна структура**

**Мета проведення заняття:** розглянути виробництво як визначальний фактор потреб суспільства та їх розвитку, його зміст, структуру, ресурси, фактори і форми організації.

**Після заняття студент повинен**

**знати:** зміст і структуру суспільного виробництва, ресурси виробництва та їх види, основні фактори виробництва та їх взаємозв'язок, форми організації суспільного виробництва.

**вміти:** давати характеристику матеріального і нематеріального виробництва, класифікувати та наводити приклади ресурсів виробництва, пояснити взаємозв'язок між факторами виробництва, давати порівняльну характеристику натурального і товарного способів виробництва.

**Основні поняття та терміни:** виробництво, матеріальне виробництво, нематеріальне виробництво, засоби виробництва, предмети і засоби праці, продуктивні сили, ресурси виробництва, обмеженість (рідкісність) ресурсів, фактори виробництва, праця, капітал, земля, підприємницькі здібності, розподіл, обмін, споживання (виробниче, особисте), межа виробничих можливостей, натуральне виробництво, товарне виробництво (просте, капіталістичне), товар

**Завдання на занятті**

1. Для кожного терміну підберіть відповідне визначення: - 1 бал

А. Виробництво	а). річ або комплекс речей, якими людина діє на предмети праці, перетворюючи їх у таку форму, яка здатна задовольняти їх потреби;
Б. Засоби виробництва	б). доцільна діяльність людини, спрямована на перетворення сил природи для створення благ з метою задоволення потреб;
В. Виробничі відносини	в). здатність людини до праці, яка включає сукупність фізичних, інтелектуальних та духовних здібностей людини;
Г. Праця	г). категорія, яка характеризує віддачу, результативність використання ресурсів;
Д. Ефективність виробництва	д). відносини між людьми, що виникають у процесі суспільного виробництва, розподілу, обміну і споживання економічних благ;
Є. Економічна ефективність	є). всі ті об'єкти природи, на які спрямована праця людини;
Ж. Робоча сила	ж). засоби та предмети праці, за допомогою яких жива праця створює новий продукт;
З. Засоби праці	з). показник, що визначається рівнем споживання економічних благ та відповідністю їх споживчому кошику
І. Соціальна ефективність	і). досягнення виробництвом найбільших результатів при найменших витратах живої або уречевленої праці;
К. Продуктивність ресурсу	к). показник, що відображає окупність затрат на придбання основного капіталу;
Л. Трудомісткість	л). показник, що відображає частку витрат на матеріали в загальній вартості продукту;

М. Рівень життя	м). показник, який свідчить про ступінь відповідності результатів виробництва соціальним потребам суспільства, інтересам окремої людини;
Н. Матеріаломісткість	н). процес створення економічних благ, необхідних для існування і розвитку людини;
О. Предмети праці	о). показник, що відображає частку живої праці у загальній вартості створеного продукту;
П. Капіталовіддача	п). обсяг виробленої продукції, що припадає на одиницю ресурсів за одиницю часу
Р. Споживчий кошик	р). вартість основних матеріальних та нематеріальних благ, необхідних для нормальних умов існування людини певної країни в певний історичний період.

2. Чи є правильним твердження: -1 бал

1. Предмети праці - це всі ті об'єкти природи, на які спрямована праця людини.
2. Суспільне виробництво - це організована спільна діяльність людей, спрямована на перетворення предметів та сил природи з метою надання їм таких форм, які були б здатні задовольняти людські потреби.
3. Товар - це вироблене економічне благо, що задовольняє певну потребу людини шляхом обміну через купівлю-продаж.
4. Засоби праці - це річ або комплекс речей, якими людина діє на знаряддя праці, перетворюючи їх у таку форму, яка здатна задовольняти їх потреби.
5. Праця - це доцільна діяльність людини, спрямована на перетворення сил природи для створення благ з метою задоволення потреб.
6. Коли економісти говорять про капітал, вони мають на увазі кількість грошей, потрібну для започаткування бізнесу.
7. Суспільне виробництво поділяється на дві великі сфери: матеріальне і духовне виробництво.
8. Максимальний рівень споживання відображає так звану межу бідності населення.
9. Відтворювані ресурси - це корисні копалини, що споживаються як паливо та сировина.
10. Земля та праця є первинними факторами виробництва.
11. Кінцевим результатом товарного виробництва є певний товар.
12. Картопля, що зібрана для власного споживання – це власний товар.
13. Кінцевим результатом натурального і товарного виробництва є продукт праці.

3. Тестування (завдання в Moodle) – 2 бала

*Д/з:*

*Наведіть приклади (1 бал):*

- 1) ситуацій, коли капітал заміняє можливість використання праці та землі;
- 2) випадків, коли земля не є фактором виробництва;
- 3) коли папір і ручка призначені для споживання, а коли для виробництва.

**Підведення підсумків заняття**

## Заняття №3

### **Тема: Товарне виробництво і товарно-грошові відносини**

**Мета проведення заняття:** розглянути основні форми організації виробництва.

**Після заняття студент повинен**

**знати:** три основні види поділу праці, форми організації суспільного виробництва, причини їх виникнення, їх характерні риси, властивості товару, гроші та їх функції.

**Вміти:** давати порівняльну характеристику натурального і товарного способів виробництва, визначати функції грошей в конкретних ситуаціях.

**Основні поняття та терміни:** суспільний поділ праці, натуральне виробництво, товарне виробництво (просте, капіталістичне), товар, вартість, споживна вартість, мінова вартість, гроші, функції грошей.

### **Завдання на занятті**

**1. Чи є правильним твердження: - 1 бал**

Товар – це вироблене економічне благо, що задовольняє певну потребу людини шляхом обміну через купівлю-продаж.

Кінцевим результатом товарного виробництва є певний товар.

Картопля, що зібрана для власного споживання – це власний товар.

Кінцевим результатом натурального і товарного виробництва є продукт праці.

Сутність споживної вартості товару – це здатність економічного блага задовольняти певну потребу виробника.

**2. Дайте відповіді на запитання -1 бал**

1. Дайте визначення грошей.
2. Що є причиною виникнення грошей?
3. Значення грошей як засобу обігу та платежу.
4. Особливість функції нагромадження і заощадження.
5. Світові гроші, їх зміст та значення в міжнародних економічних відносинах.
6. В чому полягає відмінність справжніх грошей від знаків вартості?
7. Чим відрізняються паперові гроші від кредитних?
8. Якими факторами зумовлене сучасне розмаїття видів грошей?
9. Сьогодні більшість домашніх господарств країн ринкової економіки користується кредитними картками. Чим пояснити відмову від реальних грошей на користь їх заміників?
10. Чи залежить кількість паперових грошей, що перебуває в обігу, від золотого запасу країни? Яку роль відіграє золото в сучасній грошовій системі?

**3. Тестування (завдання в Moodle) -2 бала**

*Д/з:*

*Визначте, яку функцію виконують гроші у кожному із названих випадків (заповніть таблицю): 1 бал*

Економічна ситуація	Яку функцію виконують гроші
1. Сім'я щомісяця відкладає на рахунку у банку певну суму грошей	
2. Підприємець розрахувався з працівниками	



3. Після лікування хворий розрахувався за послуги лікаря-дантиста	
4. Підприємець, розробляючи бізнес-план, проектує майбутню ціну товару	
5. Роздрібний торговець отримує гроші за проданий товар	
6. Враховуючи реакцію ринку на свій товар, продавець міняє ціні	
7. Орендар вносить орендну плату	
8. Влітку студент працював продавцем морозива і отримував зарплату в розмірі 2000 грн на місяць.	
9. З кожної зарплати він відкладав 300 грн з метою придбати наприкінці серпня зошити й рюкзак для книжок.	
10. Студент придбав смартфон у кредит	

***Підведення підсумків заняття***

## Заняття №4

**Тема: Економіка суспільства як сукупність видів економічної діяльності.**

**Мета проведення заняття:** охарактеризувати економічну систему суспільства, як економічну категорію, розкрити систему переваг та недоліків кожного типу економічної системи, розглянути приклади країн з різними типами економічних систем.

**Після заняття студент повинен**

**знати:** поняття, структуру і функції економічної системи, підходи до класифікації економічних систем, характерні риси господарських систем.

**вміти:** наводити приклади країн з різними типами економічних систем, визначати переваги та недоліки кожного типу економічної системи суспільства, аналізувати місце ринкового саморегулювання та державного регулювання економіки у змішаній економіці.

**Основні поняття та терміни:** економічна система, традиційна економіка, ринкова економіка, планова (адміністративна) економіка, змішана економіка, перехідна економіка, ринкове саморегулювання, державне регулювання економіки, економічний лібералізм, економічний дирижи́зм, моделі державного регулювання економіки.

**Завдання на занятті**

**1. Питання для обговорення 1 бал**

- 1). Виникнення і природа економічних систем.
- 2) Охарактеризуйте існуючі підходи до класифікації економічних систем.
- 3) В чому полягає необхідність державного регулювання економіки.
- 4) Охарактеризуйте національні моделі державного регулювання економіки.
- 5) Назвіть вади та позитивні риси соціально-орієнтованої моделі ринкового господарства (на прикладі економіки Німеччини, Франції).
- 6) Що таке економічний лібералізм та економічний дирижи́зм? Яке місце вони займали і займають зараз в економіці України?

**2. Встановіть відповідність:- 0,5 бала**

Тип екон. с-ми	Визначення
1. Традиційна	а) Економіка, що базується на державній власності та централізованому управлінні
2. Командна	б) Економічна система, в якій характер використання ресурсів визначається приватною власністю та цінами
3. Ринкова	в) Економіка, що базується на різних формах власності при регулюючій ролі держави
4. Змішана	г) Економічна система, в якій рішення основних проблем економіки базується на звичаях.

**3. Чи є правильним твердження:-0,5 бала**

Приватні блага – це блага, які водночас можуть споживатися багатьма особами, незалежно від того, може чи не може їх оплатити кожний окремий споживач.

Будь-яка національна економіка поєднує само регулятивні та регулятивні механізми, які застосовує уряд.

Прямі методи впливу держави на економіку називають економічними, а непрямі – адміністративними.

**4. Тестування (завдання в Moodle) 2 бала**

*Д/з:*

*Практичні ситуації (1 бал). 1 на вибір*

1. Капіталізм можна охарактеризувати як автоматичну систему саморегулювання, яку приводить в дію особиста вигода індивідів і регулює конкуренція. Поясніть та оцініть це положення.

2. Поясніть на прикладах, як ринкова систем відповідає на питання Що? Як? Для кого? Чому економічним суб'єктам доводиться здійснювати економічний вибір?

3. Припустимо, що Україна повернулася до централізованого управління економікою, а ви стали головою Держплану. Серед мільйонів рішень, які Вам треба прийняти, є такі: якими будуть планові обсяги випуску компакт-дисків на наступний рік, диски яких співаків будуть випускатися і хто буде отримувати ці диски:

а) яка інформація про виготовлення дисків та про населення України буде Вам потрібна для прийняття рішення?

б) як ваші рішення вплинуть на показники обсягів випуску CD-плеєрів?

*Підведення підсумків заняття*

## Заняття №5

### **Тема: Ринкова система і закони її функціонування**

**Мета проведення заняття:** з'ясувати сутність ринку як економічної категорії, який поєднує споживачів та виробників товарів і послуг та виражає інтереси суб'єктів ринкових відносин.

#### **Після заняття студент повинен**

**знати:** сутність і функції ринку, умови функціонування ринку, структуру та інфраструктуру ринку, суб'єкти та об'єкти ринкової економіки, сутність закону попиту і пропозиції.

**вміти:** характеризувати позитивні і негативні риси ринкової економіки, пояснити дію закону попиту і пропозиції.

**Основні поняття та терміни:** ринок, функції ринку, вільний ринок, монополізований ринок, регульований ринок, ринкова інфраструктура, попит, пропозиція, еластичність, ринкова (рівноважна) ціна, дефіцит, надлишок (перевиробництво), товари-субститути, товари-компліменти.

#### **Завдання на занятті**

1. Чи є правильним твердження:- 2 бала

1. Ринок це сфера обігу товарів та грошей.
2. Ринок це саморегулююча система.
3. Ринок це сфера обміну.
4. Ринок це механізм, що зводить разом покупців та продавців.
5. Найважливішою умовою появи ринку є виникнення грошей.
6. Цінні папери не є об'єктом ринкових відносин.
7. Домогосподарства як власники факторів виробництва отримують відповідні доходи.
8. Домогосподарства та фірми частину від доходу заощаджують.
9. Сума доходів в економіці перевищує суму витрат.
10. Основну інформацію про ринок дає динаміка виробництва.
11. Ринок є орієнтованим на виробництво соціально-необхідних товарів.
12. Зазвичай ринок не може існувати без втручання держави.
13. Ринок є орієнтований на задоволення потреб тих, хто може оплачувати товари та послуги.
14. Ринок сприяє впровадженню досягнень НТП.
15. Ринкова економіка надає економічну свободу економічним суб'єктам.
16. З точки зору неокласичної економічної теорії ринок – це переважно ціновий механізм регулювання попиту та пропозиції.
17. Ринковий обмін має переважно товарний характер.
18. Ринкова економіка за своєю природою є нестабільною, байдужою до виробництва суспільних благ, вирішення соціальних проблем.
19. Вигода – це реалізація власного економічного інтересу.
20. Реалізація економічних інтересів споживачів та виробників не має обмежень.
21. Інформативна функція ринку полягає в інформуванні ринкових суб'єктів через ціни про те, що вигідно виробляти та купувати, а що – ні, скільки чого треба запропонувати, тощо.
22. Ринок розділяє суб'єктів економічної системи, тим самим сприяє формування розрізнених економічних просторів. Такий ринок виконує інтегруючу функцію.
23. Якщо ринок забезпечує виробництво оптимальної комбінації товарів та послуг за допомогою найефективнішої комбінації ресурсів, то він виконує алокаційну функцію.

24. У ринковій економіці існує значне розшарування населення за доходами. Коли ринок диференціює населення через систему цін, він виконує розподільчу функцію.

25. Ринок спонукає виробників товарів та послуг до підвищення витрат, якості та споживчих властивостей товарів та послуг.

26. Ринок – економічна система, що працює заради прибутку.

*2. Тестування (завдання в Moodle ) - 2 бала*

*Д/з: (1 бал)*

Визначте вади ринкової економіки та наведіть конкретні приклади їх прояву

***Підведення підсумків заняття***

## Заняття №6

**Тема: Конкуренція і монополія**

**Мета проведення заняття:** з'ясувати сутність і роль даних явищ в економічній системі

**Після заняття студент повинен**

**знати:** зміст понять конкуренція і монополія, закону конкуренції, види конкуренції, поведінку монополістів.

**вміти:** наводити приклади різних видів конкуренції та поведінки фірм-монополістів, характеризувати методи конкурентної боротьби.

**Основні поняття та терміни:** конкуренція, конкурентне середовище, суб'єкт і об'єкт конкуренції, вільна конкуренція, монополістична конкуренція, олігополія, чиста монополія, природна монополія, досконала і недосконала конкуренція.

**Завдання на занятті**

1. Розподіліть в таблиці наступні категорії товарів і послуг за типами існуючої конкуренції в Україні.

1 варіант працює з непарними номерами, 2 варіант – з парними. (1 бал)

(1 варіант – студенти, прізвища яких в журналі групи під непарними номерами, 2 – під парними)

- |                             |                                  |                            |
|-----------------------------|----------------------------------|----------------------------|
| 1. Виробництво хліба        | 9. Салони краси                  | 17. Мобільний зв'язок      |
| 2. Водопостачання           | 10. Електропостачання            | 18. Оборона країни         |
| 3. Виробництво меблів       | 11. Виробництво взуття           | 19. Друк грошей            |
| 4. Метрополітен             | 12. Пошиття одягу                | 20. Інтернет-провайдери    |
| 5. Виробництво годинників   | 13. Виробництво автомобілів      | 21. Видобуток нафти і газу |
| 6. Вивіз побутових відходів | 14. Продаж канцелярських товарів | 22. Виробництво шоколаду   |
| 7. Виробництво молока       | 15. Освітні послуги              | 23. Туристичні послуги     |
| 8. Виробництво металу       | 16. Ритуальні послуги            | 24. Медичні послуги        |

Вільна конкуренція	Монополістична конкуренція	Олігополія	Чиста монополія

2. Чи правильне твердження. Аргументуйте відповідь. (1 бал)

1 варіант

1. Ринок спонукає виробників товарів та послуг до підвищення витрат, якості та споживчих властивостей товарів та послуг.

2. Позитивна риса конкуренції полягає в тому, що дрібні виробники можуть витіснити крупні фірми

2 варіант

1. Діяльність природних монополій, а особливо їхня цінова політика, регулюється державою.

2. На ринку досконалої конкуренції фірми пропонують більш різноманітні товари, ніж при монополістичній конкуренції.

*3. Тестування (завдання в Moodle) 2 бала*

*Д/з:*

Розрахункове завдання. – 1 бал

Базуючись на використанні схеми кругообігу товарів і ресурсів у ринковій економіці, визначте, скільки заробітної плати отримають домогосподарства, якщо підприємці реалізували 25 млн. одиниць продукції за ціною 25,5 грн., а для здійснення процесу виробництва вони закупили ресурси, за які виплатили 76,4 млн. грн., 98,1 млн. грн. ренти і 187,9 млн. грн. прибутку.

*Підведення підсумків заняття*

## Заняття № 7

**Тема: Змішана економіка та її типи. Державне регулювання економіки**

**Мета проведення заняття:** з'ясувати особливості змішаної економіки, визначити роль держави і змішаній економіці.

**Після заняття студент повинен**

**знати:** сутність та риси змішаної економіки, поняття державного регулювання економіки та його методи, національні моделі змішаної економіки.

**вміти:** пояснити необхідність державного регулювання економіки, порівнювати риси різних моделей змішаної економіки.

**Основні поняття та терміни:** змішана економіка, вади ринку, державне регулювання економіки, об'єкти і суб'єкти ДРЕ, методи ДРЕ, економічний лібералізм, економічний дирижізм .

**Завдання на занятті****1. Чи є правильним твердження: 1 бал**

Економічною основою соціалізму є приватна власність на засоби виробництва.

Для державного соціалізму характерне підвищення добробуту населення.

Економіка будь-якої країни не може існувати без державного втручання.

**2. Практичне завдання.- 1 бал**

Заповніть порівняльну таблицю національних моделей змішаної економіки, користуючись матеріалами лекції, презентації та Інтернету..

Яку модель варто запозичити Україні у своєму соціально-економічному розвитку?

Питання для порівняння	Національні моделі змішаної економіки			
	Американська	Німецька	Японська	Шведська
1. Ступінь впливу держави на економіку				
2. Методи, які використовує держава				
3. Сфера (об'єкт) державного регулювання				
4. Форма державного регулювання				
5. Країни, яким притаманна ця модель				
6. Особливість (унікальність) цієї моделі				

**3. Тестування (завдання в Moodle) – 2 бала****Д/з:**

Написати есе на тему: - 1 бал

**I варіант** (непарні номери у списку групи):

Навіщо державі втручатись в економіку?

**II варіант** (парні номери у списку групи):

Яка національна модель економіки, на вашу думку, є найкращою?



*Підведення підсумків заняття*

## Заняття №8

### **Тема: Економічне зростання та його чинники**

**Мета проведення заняття:** з'ясувати сутність економічного зростання та його характеристики.

#### **Після заняття студент повинен**

**знати:** зміст і типи економічного зростання, фактори економічного зростання, вплив науково-технічної революції на економічний розвиток, теорії і моделі економічного зростання, економічні цикли: сутність, види, економічні кризи та їх характеристика.

**вміти:** характеризувати фактори економічного зростання, аналізувати фази економічного циклу та їх причини.

**Основні поняття та терміни:** економічне зростання, економічний цикл, відтворення просте і розширене, індивідуальне і суспільне відтворення, екстенсивний і інтенсивний тип розширеного відтворення, інтенсифікація економіки, циклічність відтворення, промисловий (економічний) цикл, середні і малі цикли, фази циклу, криза, депресія, поживлення, піднесення (зростання), економічна рівновага.

#### **Завдання на занятті**

##### **1. Питання для обговорення – 1 бал**

1. Що таке суспільне відтворення і які його основні види?
  1. В чому полягає проблема пропорційності в системі суспільного відтворення?
  2. В чому полягає проблема реалізації сукупного продукту?
  3. Назвіть умови реалізації сукупного суспільного продукту при розширеному відтворенні.
  4. У чому суть нагромадження? Які його види та джерела?
  5. Чим характеризується новий тип інтенсивного відтворення?
  6. Охарактеризуйте промисловий (економічний) цикл і його фази.

##### **2. Задачі 1 бал**

1. Обсяг національного доходу дорівнює 200 млн.гр.од., які розподіляються на 80% фонду споживання і 20% фонду накопичення. Відповідні частини НД рік тому склали 155 млн.гр.од. і 35 млн.гр.од. Визначте, на які відсотки зросли фонд споживання і фонд накопичення.

2. Обчислити темп приросту ВВП у 2000 р. відносно 1999 р., якщо  $VVP_{1999} = 20$  млрд гр. од.,  $VVP_{2000} = 22$  млрд гр. од.

3. Індекс цін у 1999 р. становив 99,5%, у 2000 р. – 102,78%. Обчислити темп інфляції у 2000 р. відносно 1999 р.

##### **3. Тестування (завдання в Moodle) 2 бала**

#### **Д/з: (1 бал)**

##### **Розв'язати задачу**

##### **1 варіант**

Обсяг ВВП в Україні у 2020 розрахунковому році становив 170 млрд грн, у 2021 базовому році—130 млрд грн. Обчислити коефіцієнт зростання для України.

##### **2 варіант**

Розрахувати темп приросту ВВП у 2020 р. відносно 2019 р., якщо ВВПу 2019р. = 50 млрд дол., ВВП у 2020 = 54 млрд дол.

***Підведення підсумків заняття***

**Рекомендована література****Основна:**

1. Горлач М.І., Соколов М.О., Кримов М.І., Лисенко С.Ф. та ін. Економічна теорія: Підручник для вищої школи / За заг. ред. проф. Соколова М.О., проф. Горлач М.І. – К.: Центр учбової літератури, 2017. – 532 с.
2. Захарченко О., Барановська М., Козак Ю., Курмиженко В. та ін. Основи економічної теорії. Підручник / О. Захарченко. - К.: Центр навчальної літератури, 2019. – 264 с.
3. Економічна теорія : підручник / В.Д. Лагутін, Ю.М. Уманців, Т.А. Щербакова та ін. ; за заг. ред. В.Д. Лагутіна. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. – 608 с.
4. Камінська Т.М. Основи економічної теорії. Підручник. 2018.- К.: Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», – 232 с.
5. Уразов А., Саух І., Вікарчук О. Основи економічної теорії. Підручник / А.Уразов. - К.: Центр навчальної літератури, 2019. – 312 с.

**Додаткова:**

1. Економічна теорія: політична економія, мікроекономіка, макроекономіка [Текст]: 2-ге вид. перероб. та доп. Навч. посіб. / Н.П. Мацелюх, І.А. Максименко, І.М. В.В. Мартиненко, П.В. Круш, М.М. Теліщук, та ін. – К.: Видавничий центр “Кафедра”, 2017. – 220 с.
2. Політекономія: навч. посібн. / Г.Г. Старостенко, Н.В. Мірко – Ірпінь: Видавництво Національного університету ДПС України, 2015 – 450 с
3. Семененко В.М., Коваленко Д.І. Економічна теорія. Політекономія Навчальний посібник / В.М. Семененко К.: Центр навчальної літератури, 2019. – 428 с.
4. Шевченко Л. С., Гриценко О. А., Марченко О. С. та ін. Економічна теорія : навч. посіб. / за заг. ред. Л. С. Шевченко. – Х. : Право, 2016. – 268 с